

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

Циклова комісія суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

(протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.)

Директор Сергій ВОЛОЩУК

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

Ужгород 2023

Автор: Оксана ФРЕЧКА, викладач, спеціаліст вищої категорії
Валентина КОНКУС, викладач, спеціаліст вищої категорії

Рецензент: Надія КЕРЕЦЬМАН, кандидат історичних наук, доцент, завідувач
кафедри археології, етнології та культурології ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»

Програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії суспільних
дисциплін 29 серпня 2023 р., протокол № 1

Голова ц/к Оксана ФРЕЧКА

Розглянуто і ухвалено на засіданні робочої групи з розробки,
розвитку ОПП та випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2023

Керівник групи: Ганна ДАНКО

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

Рецензія

на навчальну програму з дисципліни «Культурологія»»

для підготовки фахових молодших бакалаврів

ОПП «Бухгалтерський облік», «Фінанси і кредит», «Товарознавство в митній справі», «Товарознавство і логістична діяльність», «Виробництво харчової продукції», «Готельно-ресторанна справа», «Туризм»

ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

Навчальна програма дисципліни «Культурологія» складена у відповідності до нормативів з дотриманням принципів науковості, системності і послідовності, наступності у вивченні навчального матеріалу, за витриманою відповідно до вимог структурою. У пояснювальній записці сформульована мета та завдання дисципліни, дана коротка характеристика структури програми. Зміст навчального матеріалу містить обґрунтовану систему знань, умінь та навичок з дисципліни, яка має бути реалізована під час вивчення даного курсу, опис вимог щодо рівня та якості засвоєння змісту навчання, а також перелік основних загальних компетентностей та очікуваних програмових результатів навчання.

Зміст дисципліни реалізується у процесі опанування трьох блоків: теоретичного, практичного та самостійної роботи, кількість годин для вивчення конкретних тем взаємообумовлені та раціонально розподілені. Усі складові навчальної програми спрямовані на необхідність: формування у студентів системи знань про культурологію та закономірності культурного процесу; типи і форми культур, основні культурно-історичні центри і регіони, закономірності їх еволюції та функціонування; особливості розвитку культури України в контексті світової (зокрема, європейської) культури; про культуру як специфічний та унікальний феномен людства, її роль у формуванні особистості й розвитку суспільства; вміння орієнтуватися в основних проблемах культурології, розуміння культурної зумовленості економіки і здатність урахувати культурну специфіку при вирішенні соціально-економічних проблем, вміння оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; володіння розвиненою культурою мислення, вміння чітко і логічно висловлювати власні думки в усній і письмовій формах. Рекомендована література містить достатній перелік підручників, навчальних посібників та іншої спеціальної літератури.

Навчальна програма курсу «Культурологія» відповідає навчально-методичним вимогам і заслуговує на впровадження у навчальний процес.

Рецензент:

Завідувач кафедри археології, етнології

та культурології ДВНЗ «УжНУ»,

кандидат історичних наук,

доцент

Надія КЕРЕЦМАН

Свідомо Н. Керецман
Лаз. ВОР УжНУ

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Культурологія» призначена для здобувачів фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» денної та заочної форм навчання, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійна програма: «Товарознавство і логістична діяльність».

Програму розроблено відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти за спеціальністю «Підприємництво та торгівля» підготовки фахових молодших бакалаврів у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Результати вивчення дисципліни.
3. Зміст дисципліни.
4. Список рекомендованих джерел.

1.МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Культурологія» є формування системи знань про закономірності культурного процесу; про культуру як специфічний та унікальний феномен людства, її роль у формуванні особистості й розвитку суспільства; засвоєння навичок аналізу явищ культури, ознайомлення студентів з фундаментальними досягненнями світової і вітчизняної культури, розкрити єдність і різноманітність культур світу, надати уявлення про типологічні структури культури, особливості культурних епох та стилів, навчити культурологічному аналізу процесів та явищ; вихованні сучасної компетентної особистості на основі гуманістичних ідеалів, національних, демократичних та громадянських цінностей кращих зразків світової та національної культури.

Завданнями курсу є оволодіння основними термінами та поняттями культурології на рівні їх відтворення, тлумачення та використання у повсякденному житті, вивчення культури в розвитку, в єдності та суперечності різних процесів і тенденцій, засвоєння сутності та цінностей основних здобутків культури, її суттєвих рис; розгляд української культури в контексті її історичного розвитку та досягнень світової і європейської культур; формування вмінь і навичок застосування знань з культурології для визначення лінії власної поведінки в умовах розмаїття культур.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні концептуальні парадигми культурології; історичний, філософський і мистецький чинники культурного процесу; етапи та закономірності розвитку культури; процес створення, поширення та засвоєння цінностей культури; досягнення в різних галузях духовної та художньої культури.

2.РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Культурологія», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння здобувачами освіти загальними компетентностями і досягнення ними результатів навчання за відповідними освітньо-професійною програмою:

ОПП «Товарознавство і логістична діяльність»

Номер в освітньо-професійній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
<i>ЗК 1</i>	<i>Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</i>	5, 9, 14-16
<i>ЗК 2</i>	<i>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</i>	5-9, 11-17
<i>ЗК 7</i>	<i>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i>	6-8, 11, 13-17
<i>Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою</i>		
<i>РН 1</i>	<i>Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</i>	5, 9, 14-16

3.ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Культурологія як наука і навчальна дисципліна. Поняття культури

Культурологія як наука і навчальна дисципліна: предмет і завдання вивчення курсу. Становлення культурології як науки і визначення основних напрямів культурологічного дослідження. Зв'язок культурології з іншими науками. Багатозначність поняття “культура”, різнобічність феномена культури. Структура культури, її види, форми, основні функції.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4

Додатковий: 10,11

Інтернет-джерела: 15,16.

Тема 2. Основні школи та концепції розвитку культури

Поняття про культурогенез і типологію культури. Різноманітність підходів до класифікації типів культури. Концепції культурно-історичних типів (П. Сорокіна, М. Данилевського, О. Шпенглера, К. Ясперса та ін.). Аналітичні моделі сучасної культурології, її домінуючі напрями, школи, теорії; вчення визначних учених і мислителів. Формування української культурологічної думки: найвідоміші дослідження з питань історії української культури; вивчення проблеми українських культурних універсалій; заглиблення у світоглядні цінності української культури. Сучасні культурологічні дослідження вітчизняних учених і митців.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4

Додатковий: 10,11

Інтернет-джерела: 15.

Тема 3. Художня культура

Художня культура в системі соціогуманітарних наук. Поняття, мета та завдання художньої культури. Види та основні напрями розвитку художньої культури. Поняття та види мистецтва: просторові, часові, просторово-часові (видовищні), образотворчі, синтетичні. Архітектура, основні архітектурні стилі. Скульптура та її види. Живопис, його основні техніки та жанри. Графіка, основні техніки та види. Декоративно - прикладне мистецтво. Музичне мистецтво, його види та жанри. Особливий вид мистецтва - художня література. Синкретичні види: театральне та кінематографічне мистецтво, їх жанри. Хореографія, історія, жанри, сучасні напрями. Фотомистецтво. Телебачення. Історія світового мистецтва як історія художніх стилів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4,6.

Додатковий: 10,11

Інтернет-джерела: 15,16.

Тема 4. Культура первісного суспільства. Культура давніх цивілізацій

Культура первісного суспільства. Джерела, особливості та періодизація розвитку. Ранні форми релігії. Міфологія у системі первісної культури. Синкретизм-головна якість первісної культури. Еволюція культурного життя. Мистецтво первісного суспільства. Стародавні цивілізації VI-II тис. до н.е. Вплив географічних чинників на процес зародження, становлення, розвиток цивілізацій. Культура Давнього Єгипту. Особливості історичного розвитку. Східна деспотія як тип державності. Релігійно – міфологічна система давніх єгиптян. Мистецтво Давнього Єгипту. Культура країн Передньої Азії (Давня Месопотамія). Культурна диференціація суспільства, державність і писемність. Сфера права, зв'язок світогляду зі структурою влади. Сутність релігійних вчень, різноманітність релігійних систем. Наукові досягнення і відкриття, технічні винаходи, мистецькі здобутки, їх вплив на світову культуру. Культура Давньої Індії та Давнього Китаю.

Особливості історичного розвитку суспільств. Сутність та різноманітність релігійних вчень. Мистецтво: архітектура, скульптура, живопис, література, музика.

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4,5.

Додатковий: 9,10,13

Інтернет-джерела: 18

Тема 5. Феномен античної культури

Античне суспільство: історичні, хронологічні, територіальні межі. Характерні риси античності як початкового періоду європейської культури. Періодизація античної культури. Вплив античної культури на розвиток європейської та світової культури. Культура Давньої Греції. Становлення світоглядних засад, формування соціокультурного типу особистості, розвиток раціональних форм мислення. Крито-мікенська культура. Розвиток міфологічних уявлень. Гомерівський епос. Архаїчний період давньогрецької культури. Класичний період. Полісна форма рабовласницької державності. Становлення афінської демократії (Солон, Перікл). Філософська культура. Театр у Греції, його особливості. Архітектура та скульптура класичного періоду. Культура елліністичного періоду. Культура Стародавнього Риму: від космоцентризму до імперіоцентризму. Особливості політичної історії Риму. Римська правова думка. Елліністично-римська філософія. Виникнення і розвиток християнства. Художня культура Риму. Здобутки архітектури в контексті технічних досягнень. Скульптурний портрет. Література (мемуари, лірична і сатирична поезія).

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,4,6

Додатковий: 8,11,13

Інтернет-джерела: 18

Тема 6. Основні тенденції розвитку культури в добу Середньовіччя

Поняття "середні віки". Гуманісти та романтики про середні віки. Християнство і культурний процес. Середньовічна культура Західної Європи. Середньовічний тип міста та його культура. Діячі культури Середньовіччя: Розвиток освіти. Середньовічні університети. Розвиток наук. Романська література. Середньовічний епос: рицарська література, поезія вагантів. Середньовічне західноєвропейське мистецтво. Романський стиль та готика, їх особливості. Середньовічна ікона. Середньовічна культура Візантії як своєрідний синтез культурних традицій греко-римського світу, християнства і елліністичного Сходу. Візантійський тип культури: держава, церква, цивільне право, система освіти, наука. Візантійське мистецтво, його специфіка. Візантійська архітектура. Рух іконоборців. Значення впливу візантійської культури на культури слов'янських народів.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,4,5

Додатковий: 8,10,11,14

Інтернет-джерела: 16,18

Тема 7. Європейське Відродження

Поняття Відродження. Культура Відродження — перехідна епоха в історії культури Західної і Центральної Європи від Середньовіччя до Нового часу. Особливості культури епохи Відродження. Народження гуманізму. Пошуки ідеалу соціальної справедливості й свободи. Утопічний соціалізм Томаса Мора, Томмазо Компанелли, їх вплив на розвиток літератури. Наукові відкриття епохи Відродження: Христофор Колумб, Васко да Гама, Фернан Магеллан, Микола Коперник, Йоганн Кеплер, Йоганн Гутенберг. Гуманізм Дайте Аліг'єрі, Франческо Петрарки, Джованні Боккаччо, Франсуа Рабле, Еразма Роттердамського та інших. Гуманізм та Реформація. Ренесансне мистецтво. Італійський живопис та скульптура. Титани італійського відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело, Ботічеллі, Тиціан, Тінторетто. Криза гуманістичних ідеалів. "Золоте століття" іспанського живопису.

Специфіка Північного Відродження: увага до духовного світу людини. Гуманізм у суспільній думці і художній творчості. Еразм Роттердамський. Живопис (А. Дюрер, Л. Кранах, Г. Гольбейн). Реформація в Європі та її соціокультурне значення. Соціокультурні наслідки релігійних конфліктів Реформації. Поняття конфесіоналізації як явища культури і релігійного життя раннього Нового часу.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,4,5,6

Додатковий: 10,12,13

Інтернет-джерела: 18

Тема 8. Ідеї прогресу та розвиток культури в добу нового часу (XVI-XVIII ст.)

Особливості соціального розвитку країн Європи в XVII-XIX ст. Розвиток капіталістичних відносин. Формування механістичної картини світу становлення класичної науки. Раціоналізм та емпіризм у філософії. Образ людини. Осмислення трагічних суперечностей буття. Бароко як культурний стиль. Його світоглядні вияви. Художня культура бароко: архітектура, скульптура, живопис, музика. Основні центри культури (Італія, Фландрія, Франція). Патетичність і драматизм мистецтва бароко. Декор і театралізація життя. Доба Просвітництва. Культ Розуму у духовному житті. Ідеальні моделі суспільства та суперечності реального життя: спроби подолання. Вольтер. Філософські погляди Ж.-Ж. Руссо. Роман виховання. Енциклопедизм. Апологія абсолютизму. Класицизм як культурний стиль, його вияв в архітектурі і монументально-героїчних стилях живопису. Становлення класичного театру: Мольєр, Корнель, Расін. Віденський класицизм у музичній культурі. Романтичний індивідуалізм як основа світогляду і стильових закономірностей мистецтва. Естетика суперечностей в містико-романтичній модифікації. Музично-поетична культура романтизму. Художня література: Ф. Шіллер, І.-В. Гете. Реалізм як провідний напрям художньої культури XIX ст. Критичний реалізм як відтворення типового: О. Пушкін, М. Гоголь, Т. Шевченко, Ч. Діккенс, О. Бальзак та ін. Увага до проблеми „особистість – суспільство” в різних сферах мистецтва. Натуралізм (Е. Золя). Неоромантизм (Дж. Лондон, Дж. Конрад, Р.Л. Стівенсон).

Список рекомендованих джерел

Основний: 3,4,5

Додатковий: 10,11,13

Інтернет-джерела: 18

Тема 9. Світова культура XIX- п. XXI ст.

Культура періоду розвитку вільної конкуренції. Промисловий переворот і урбанізація. Розвиток класичного природознавства у науці. Філософські системи Г.Гегеля, Ф.Шелінга, І.Канта. Ідеологія лібералізму, його вплив на розвиток науки і культури. Романтизм: причини появи та особливості у художній культурі. Творчість Ф.Шіллера і Й.В.Гете, Д.Байрон, В.Гюго, Е.Делакруа, Ф.Гойя, В.Скотта. Критичний реалізм: його особливості та недоліки. О. де Бальзак, Ч-Дікенс, Г.Флобер. Живопис О.Ренуара, К.Моне, Е.Мане, Е.Дега та ін. Постімпресіонізм. Натуралізм як течія в художній культурі. Модернізм як доба у культурі. Причини виникнення стилю модерн. Стиль модерн - поєднання традицій східного і західного європейського мистецтва. Модернізм в літературі та театрі. Основні течії модерністського мистецтва: кубізм, експресіонізм, дадаїзм, супрематизм, сюрреалізм, поп-арт. Модерн як архітектурний стиль.

Кризові явища в європейському мистецтві XX ст. як образ перетворених форм соціальних зв'язків. Криза соціокультурної комунікації. Постмодерн: руйнація ієрархічної картини дійсності. Віртуальна реальність як буття в можливості. Масова культура: своєрідність взаємодії демократичних тенденцій і комерційних інтересів. Культура та ЗМІ на початку XXI ст.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,4

Додатковий: 8,12,14

Інтернет-джерела: 18

Тема 10. Витоки української культури

Особливості розвитку первісної культури на території сучасної України. Зародження та розвиток стародавньої цивілізації IV-III тис. до н. е. - Трипільської культури. Культура скіфів, сарматів, антів. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Давні слов'яни. Художня культура України від найдавніших часів до кінця IX ст. Зразки образотворчого мистецтва первісного суспільства, Трипільської та скіфської культур. Мистецтво грецьких міст Північного Причорномор'я. Музична і театральна культура. Первісні музичні інструменти. Музична культура античних міст Північного Причорномор'я. Стародавня народна творчість: епос, календарно-обрядові та родинно-обрядові пісні.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,3,4

Додатковий: 8,10,13

Інтернет-джерела: 16,17,18

Тема 11. Соціокультурний розвиток Русі-України (Київської держави) та Галицько-Волинської держави

Культура східних слов'ян. Основні етапи розвитку культури східних слов'ян. Черняхівська культура, її місце у культурному надбанні слов'ян. Особливості праслов'янської писемності. Культура України-Русі — видатне явище світової середньовічної культури. Запровадження християнства, його вплив на розвиток культури України-Русі. Володимир Великий, Ярослав Мудрий і культурний розвиток України-Русі. Писемність, літописи. Книжна справа. Зародження і розвиток шкільної освіти. Наукові осередки. Література. Архітектура України-Русі. Образотворче мистецтво: іконопис, фреска, мозаїка, книжкова мініатюра. Музичне мистецтво України-Русі. Театральне мистецтво. Місце і роль культури Київської держави у європейській культурі. Культура Галицько-Волинської держави та особливості її розвитку. Освіта. Літописання: видатна пам'ятка «Галицько-Волинський літопис». Архітектура. Образотворче мистецтво.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,4,6

Додатковий: 8,10,12,13

Інтернет-джерела: 16,17,18

Тема 12. Культурні традиції українського ренесансу XV – I пол. XVII ст.

Україна наприкінці XIV - в першій половині XVст. Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Характерні особливості архітектури XIV ст. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво. Іконопис XIV - XV ст. Поділ України та розвиток культури. Братства і розвиток культури. Роль братських шкіл у становленні освіти. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Виникнення та розвиток друкарства в Україні. І.Федоров. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток освіти України. Особливості пісенно-поетичної творчості козацької доби. Петро Конашевич-Сагайдачний - видатний діяч України. Книги Лаврської друкарні. Особливості реформаційного руху в Україні. Шкільний театр. Особливості архітектури козацької доби. Народні думи і пісні XVI - XVII ст.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,4,5,6

Додатковий: 7,8,10

Інтернет-джерела: 15,16,17

Тема 13. Духовна культура II пол. XVII ст. - к. XVIII ст.

Культурологічна та просвітницька діяльність козацької старшини. Перші шкільні підручники. Колегії в Україні. Художня культура козацької доби. Стиль бароко в українському мистецтві (архітектура, іконопис, портретний живопис, гравюра). Народна картина «Козак Мамай». Відхід від візантійських традицій іконопису на рубежі XVI-XVII ст. під впливом культури Ренесансу. Музична і театральна культура. Думи та історичні пісні. Мистецтво кобзарів і лірників. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. та її вплив на культурне

життя України. Загальні умови розвитку української культури у другій половині XVII і XVIII ст. Освіта, книгодрукування. Початкові школи. Києво-Могилянська академія у культурному поступі східнослов'янських народів. Занепад освіти і книгодрукування в Україні наприкінці XVIII ст. Наука і філософія. Розвиток літератури. Церковна література. Громадська і любовна лірика. Історична драма. Інтермедія. Вертепна драма. Козацькі літописи. Українська барокова архітектура. Розвиток іконопису. Лаврська школа. Західноукраїнський живопис другої половини XVII - початку XVIII ст. Музична та театральна культура. Хоровий концерт та його творці (М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський).

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,4,5,6

Додатковий: 7,8,10

Інтернет-джерела: 15,16,17

Тема 14. Українська культура кінця XVIII ст. – початку XX століття

Культурно-мистецький процес України у XVIII ст., його особливості. Наука і література. Освіта в Україні у XVIII ст. Архітектура й образотворче мистецтво другої половини XVIII ст. Музичне життя України XVIII — XIX ст. Українське національно-культурне відродження кінця XVIII - 40-х рр. XIX ст. Національні культурні організації і рухи в умовах реакційної урядової політики: діяльність "Руської трійці", Кирило-Мефодіївське товариство. Розвиток української етнографії та фольклористики. Історіографія. Освіта і наука в Україні у першій половині XIX ст.: створення гімназій, ліцеїв, відкриття університетів. Розвиток живопису у першій половині XIX ст.: В.Тропінін, В.Штернберг, Т.Шевченко. Розвиток графіки. Музика. Українська драматургія і театр першої половини XIX ст. Роль творчості Т.Шевченка у становленні української культури. Культурний процес II половини XIX. Розвиток науки в Україні другої половини XIX ст. Особливості української літератури другої половини XIX ст. Організація науково-мистецьких товариств. "Просвіта" та її роль у культурному процесі: недільні школи, клубні заклади та бібліотеки в Україні. Розвиток музичного мистецтва в кінці XIX — на початку XX ст.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,4,5,6

Додатковий: 7,8,10

Інтернет-джерела: 15,16,17

Тема 15. Загальні особливості української культури XX ст.

Політичне життя та культурний процес в Україні на початку XX ст. Політика «українізації» у 20-ті рр. Літературні течії та гуртки 20-х рр. Драматургія. Українська художня культура поч. XXст. Образотворче мистецтво. Український авангард. Живопис і графіка. Основні центри художніх промислів. Оновлення українського образотворчого мистецтва, футуристичні та експресіоністичні захоплення й експерименти. Конструктивізм в архітектурі. Утворення Української академії наук. Розгром УАН. Політика Польщі щодо українців і української культури, ОУН та її вплив на культуротворчу діяльність українців Український

вільний університет у Празі. Культуротворча робота української еміграції у 20-30-х рр. Припинення «українізації». Репресії щодо діячів культури, адаптація певної її частини до нових умов і відбиття цього в їхній творчості. Утвердження тотального партійного диктату над культурою. Друга світова війна та її вплив на культурне життя України. Рух дисидентів. Утвердження у середовищі української культурної еліти західних ідей правової держави і пріоритету прав людини. Науково-технічні досягнення 50-80-х рр. в Україні, виникнення наукових галузей. Зрушення у системі гуманітарних наук. Розгром українознавства у 70-ті рр. Літературне оновлення 60-х рр. Розквіт українського кінематографа (Параджанов, Миколайчук) в 60-ті рр. і його занепад. Українська художня культура ХХст. Соціалістичний реалізм в українському мистецтві 30-70-х рр. Образотворче мистецтво андеграунду. Нові напрямки живопису 70-80-х рр. Розвиток архітектури: уніфікація за умов «масової забудови» та творчі здобутки. Музична культура. Камерні жанри вокальної та інструментальної музики. Молодіжна музична культура 70-90-х рр. Музичне виконавство. Театральна культура.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,3,4

Додатковий: 10,11,12,14

Інтернет-джерела: 17,18

Тема 16. Національна культура незалежної України

Формування нової соціокультурної реальності та її риси за доби незалежності України. Релігійне життя сучасної України. Українська мова – основа культури українського народу. Збереження національної української ідентичності та європейська інтеграція. Нові тенденції в освіті, літературі, мистецтві. Перспективи розвитку української культури. Національний характер, свідомість і самосвідомість як феномен культури. Національна культура в сучасній Україні. Сучасна українська культура та її входження у світовий простір. Проблеми української культури в контексті світового розвитку. Культура української діаспори.

Список рекомендованих джерел

Основний: 1,2,4

Додатковий: 10,11

Інтернет-джерела: 15,16,17

Тема 17. Культура Закарпаття

Історичний розвиток Закарпаття, рух «будителів». Національний рух на Закарпатті у ХХ столітті. Особливості культурного розвитку краю. Закарпатський театр. Архітектура. Розвиток прикладного мистецтва. Літературний процес на території краю. Закарпатські митці у всеукраїнському вимірі.

Список рекомендованих джерел

Основний: 2,3,6

Додатковий: 8,13

Інтернет-джерела: 17

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Бичко А.К. Теорія та історія світової та вітчизняної культури. – К., 1994.
2. Бокань В.А. Культурологія. – К.: МАУП, 2000.
3. Греченко В.А. та ін.. Історія світової та української культури. – К., 2006.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб. і доп./ За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. — Львів: Світ, 2005.
5. Історія світової культури: навч. посіб./керів. авт. кол-ву Л.Т. Левчук. – К., 2000.
6. Шевнюк О. Культурологія. — К., 2004.

Додатковий:

7. Власов В. Історія України. – К., 2003.
8. Європейська та українська культура в нарисах / За ред. І. Цехмістро та ін. — К., 2003.
9. Крижанівський О. П. Історія Стародавнього Сходу. — К., 2000.
10. Культурологія / За ред. І. Тюрменко, О. Горбула. — К., 2004.
11. Левчук Л.Т. Історія світової культури. – К., 2000.
12. Меднікова Г. Українська і зарубіжна культура ХХ століття. — К., 2002.
13. Українська та зарубіжна культура / М. М. Закович та ін. — К., 2000.
14. Чорненький Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. — К., 2004.

Інтернет ресурси

15. <https://uculture.com.ua/>
16. <https://wisecow.com.ua/>
17. <https://ukrainer.net/>
18. <https://was.media/>